

Pauruusoono aa yanaa aavaa Titiinnani reeravai

Titiiiva ari voopinnaa vaidi karaasavoono ausa hanigioo Pauruusaa tasipama nuainno varioo mmayaaya yoketaivaa gioonna kiaapuuya kiaa mmiravai. Pauruuso Titiinna mmata Keretee ivaki pikioo vuduu ivoono ivaki varioo gioonna kiaapu vaa ausa hanigiooya nuunaiyauvaara haitatuuravai. Kaayau gioonna kiaapu Keretee varuuya koonnakaannau aataru maisaiyauvaa iiravai. Itaama uduu Pauruuso Titiinna ivaki pikioo vino ivoono ivaki varioo vaa ausa hanigiooya kieetaiya varira aataruuvaa iya vitainno vaa ausa hanigiooya mmayaaya yoketaivaa kiaa mmira aataruuvaa vitainno safuuma yoketaa vaidi ausa hanigieera tuanaavai variaiveeraivaara innani fafaara reeravaivee.

¹ Na Pauruuso Anutuugaa mmoori vareera vaidivai variaunoo. Na Yisuu Kirisiinna kua varee nuaira aposoroo vaidivoono aa yanaa aavaa fafaarakiaunoo.

Anutuugo ni mmataama kioo ni titooduu na ivo ariinnee kiaa mmataama kioo gioonna kiaapuuyasi viravai. Ta Anutuugaara kutaavaivee tiraivo pinaavai vakiaiveeraivaara na iyasi viravai. Anutuugaa aataru yoketaivaara na kua kutaivaa iya kiaa mminai iya rikiaivo pinaavai vakiaiveeraivaara na iyasi viravai.

² Ta tupatupaa variraivaara faannaki-aaraivaara na Anutuugaa aataru yoketaivaara

iya kiasa mminara viravai. Hama ngiau mmata uu suaivaki Anutuuqo hama unnakua tiraivoono ii tupatupaa varira ivaa tiyara kua kiasa teerama kieeravai.

³ Teerama kioo ivo mmataama kioo suaivaki ari mmayaayaivaudiri kooyaa ivaara ti kiasa ti mmiravai. Ii mmayaaya ivaa Anutuuqo ti vitoo yoketaivau yapeeraivoono ni giaa ni mioo tunoo: Gioonna kiaapuuya kiasa mmianee, tuduu na kiasa kookieema kieeravai.

⁴ Titii-o, na aa yanaa aavaa aini fafaarakiaunoo. A niinikaraama Yisuunnara kutaavaivee kian-naivaara a ni maapu tuanaavai roosiima varian-nanoo.

Ti Napoova Anutuuqoota Yisuu Kirisiiva ti vitoo yoketaivau yapaivootama kati aiyara yoketaama yaata utida ngiari ausa nuufaivaitana i mmida nnaasu variateeraivaara na yaata utuaunoo.

Titiiiva mmata Keretee ivaki mmoori vareeravai

⁵ Na hama mmooriivaa iima taikaivaa a sa-fuuma iima taikaaneeraivaara na mmata Keretee ivaki i pikiee viravai. Na i kiasa i mmuu-vaugiataama vaa ausa hanigieeraiya kieetaiya vo yoosinna vo yoosinnaiyauvaki a mmataakianeeraivaara na ivaki i pikiee viravai. Na vaidi kieetaiyara i kiasa i mmiaa kuaivo ataama vainoo.

⁶ Kieeta vaidiivaa variraivo safu tuanaavai vaino ivo mmuaa nnaatavai varanai inna nnaakaraiya Yisuunnara kutaavaivee tiraiya variaaravai. Inna nnaakaraiyara hama gioonna kiaapuuya iyara kiasa: Vueennaida ngiari kaano koovaitana avaivaitana hatokada variaayavee, kiaravai.

⁷ Kieeta vaidiivo Anutuugaa mmooriivaara haitatuuraivaara ivo variraivo safu tuanaavai vaino hama ari mannaka tiao hama makee tikio ausa nnannataikio hama kapikarai nnooriivaa nnoo kumimakainno varioo hama gioonna kiaapuuya ruputuoo hama ariiyara nnaasu yaata utuoo sikauyauvaa varaanaraivaara iivai.

⁸ Ivo nnauvaata yeennaiyauvaatama vo yoosinnaivakidiri ngiaiya mmioo mmoori yoketaivaara mmuduuya ruoo ari mmammaivo inna iikiatairaivaara tuqinnama haitatuunno safuuma yoketaa tuanaavai varinaravai.

⁹ Ivo tupaa vaira kua kutaa tuanaivaa ari vitairaiya inna kiasa mmiaivaa puaisa utuaivee. Ivo safu kua aataruuvaa gioonna kiaapuuya kiasa mminaraivaara ivaa puaisa utuaivee. Vooya ii kua ivaara unnakuavee kaiiya kua sai safuuma tinaraivaara ivaa puaisa utuaivee.

¹⁰ Kaayau gioonna kiaapuuya haunninniida varida vooya ngiari sabi kuaiyauvaa kiasa mmi-aani iya kutaavaivee kiaavai. Vaidi vooya Yutayaiya aataruuvaa pikiada Yisuunna aataruuvau viraiya itaama iikiaavai.

¹¹ Itaama iida haunninniiraiya kaayau gioonna kiaapuuyaata iya uru nnaakaraiyaatama ngiari kuaiyauvaa hama kiasa mmiataama kiadaata kiasa mmiaani iya haruruaavai. Iya ngiariiyara yaata utida kati sikauyauvaa varaaraivaara itaama iya kiasa mmiaavai. Ivaara fai ta iya ngiari avaiyauvaa ramuunnaakiateeraivaara kiaravai.

¹² Ngiari seena Keretee vaidi forofetaa voovoono ariinoo iyara tinoo: Keretee gioonna kiaapuuya unnakuavaa mmannammanna

tida puara mmarraraiya roosiima avaikarama varida hama mmooriivaa vareerama kiada yeennaiyauvaa tarikama nnaaraivaara nnaasu yaata utida nnaavaivee.

¹³ Ivo itaama kua tiivo kutaavai tiivai. Ivaara yaagueeqama kiee iya ooqoo kianee. Iya Yisuunnara kutaavaivee kiaivo safuuma vakiaiveeraivaara itaama iya yaagueeqama kiee kianee.

¹⁴ Sa iya Yutayaiya uriiyauvaa mmannam-manna rikiada vaidiiya kua kutaiyauvaara ooqoo tiraiya iya tikiyai sa iya kuaivaa rikiaateeraivaara iya yaagueeqama kiee kianee.

¹⁵ Gioonna kiaapu safuuma yoketaama variyaiya taavo mmuakiaa haipa mminnamminnaiyauvo yoketaayauvai vaivai. Gioonna kiaapu mminnamminnaa maisaiyauvaa varada Yisuunnara hama kutaavaivee tiraiya taavo iyauvo hama yoketaayauvai vaivai. Ngiari yaata tinniiyauvo vaa maisaikiai koonnama yaata utiraivaara itaama taavo hama yoketaayauvai vaivai.

¹⁶ Iya ngiariiara kiaanoo: Vaa ta Anutuugaa teeda rikiaunnavaivee, kiaavo too iya koonnama iikiaa aataruuyauvaara iya kuaivo unnakuavai vaivai. Iya Anutuugaa kuaivaa rikiaadaata yaataraavo Anutuugo taikiai iya maisamaisama varida tinni yaagueeqaida hama yopeema mmoori yoketaa voovai aikiooma iikiaavai.

2

Pauruuso kua kutaa tuanaivaara Titiinna tiravai

¹ Eenoo Anutuugaa kua kutaa tuanaivaudiri yaata utuee gioonna kiaapuuya safuuma vari-raivaara iya kiaa mmiee varianee.

² Vaidi yokovaiya kiaa mmiee kianee: Sa kapikarai nnooriivaa nneedaa kumimakaida variatee. Tirooma varida tuqinnama yaata utida ngii iikiatai aataruuvaara haitatuukiatee. Ngia Yisuunnara mmannammanna kutaavaivee tida ngiingii seenaiyara mmuduuya rida Anutuugaa mmooriivaa ngii pikiaatainainnaata mmannammanna iikiatee,

³ kiaa kiee gioonna yokeeraiya mmuaikaraama kiaa mmiee kianee: Gioonna yoketaama safu-uma variyaiya roosiima variatee. Sa ngiingii seenaiyara maisa kua murumuru tida varida sa vuaina nnooriivaa nnaaraivaara nnaasu yaata utida variatee. Gioonna karaasaiya mmoori yoke-taiyauvaa vitaakiatee.

⁴ Iya ngiari vaati nnaakaraiyara mmuduuya ru-ateeraivaara mmoori yoketaiyauvaa iya vitaakia-tee.

⁵ Iya mmamma iira aataruuvaara ooqoo tida safuuma varida ngiari nnauyauvaa tuqinnama haitatuuda varida mmoori yoketaivaa iida ngiari vaatiiya kuaivaa rikiada iikiateeraivaara mmoori yoketaivaa iya vitaakiatee. Sa gioonna kiaapuuya Anutuugaa kuaivaara maisavee kiateeraivaara iya itaama vitaikiai yoketaama variatee. Gioonna yokeeraiya itaa kua kianee.

⁶ Vaidi karaasaiya mmuaikaraama yaagueeqama kiaa mmiee kianee: Ngiingii mmammaiyauvo ngii iikiataira aataruuyauvaara tuqinnama haitatuuda safuuma variatee,

⁷ kiasa kiee eenoo mmuakiasa mmoori yoketaiyauvaa iinai teeda iya mmuaakaraama a iikiannaneema iikiaaravai. A tirooma variee sa isareera safuuma kua kutaiyauvaa iya kiasa mmianee.

⁸ A itaama safu kuaiyauvaa iinai i nnammutu-aiya fai teekio too hama maisa aataruuvootainai hama maisa kuaiyauvaa tiyara kiaaraivootaino iya mmamma maisakiateeraivaara itaama iikianee.

⁹ Sikaunnaadiri yookaama kiasa mmoori va-reeraiya ataama kiasa mmianee. Ngingii haitaturaiya kuaivaa rikiada iikiatee. Fai ngia mmuakiasa mmooriyauvai safuuma iikiai ngii haitaturaiya ngiiyara yoketaakiaaravai. Sa ngii haitaturaiya kua sai kiatee.

¹⁰ Sa iya mminnaiyauvaa mmuara varaatee. Ngia mmannammanna yoketaama mmooriivaa iida sa pikieeraida yaagueeqama nnaasu iikiatee. Fai ngia mmuakiasa mmoorivai itaama iikiai gionna kiaapuuya Anutuuqo ti vitoo yoketaivau yapaivaa kuaivaara kua yoketaivaa kiaaravaivee. Itaa kua iya kiasa mmianee.

¹¹ Anutuuqo gionna kiaapuuya vitoo yoke-taivau yapaanaraivaara ivo kati iyara yoketaama yaata utiivaa iya mmuakiasa rikiaavo kooyaa vaivai.

¹² Itaama vaivaudiri ta ataama iikiaara aataruuyauvootama kooyaa vaivai. Mmuakiasa aataruuyauvo hama Anutuuqaasidiri tiyauvaatama mmatayaiyasidiri nnii mmamma iira aataruuyauvaatama ta pikiada ti mmammaiyauvo ti iikiatairaiyauvaara tuqinnama haitatuuda tirooma safuuma

varida aa ta mmatayaa variaunna suai aavaki Anutuugaara nnaasu yaata utida variaaravai.

¹³ Ta itaama varida ti Anutuugo yaagueeqama variivoota Yisuu Kirisiiva ti vitoo yoketaivau yapaivootama ngiari mmeekiaivaa tasipama tum-muaara suaivaki ta iya tasipama yoketaama variaaraivaara faannaida variaaravai.

¹⁴ Yisuu Kirisiiva mmuakiaa mmminnamminnaa maisaiyauvakidiri ti vitoo yoketaivau yapaa-naraivaara ivo ariinoo tiyara putuoo ari kiau-vaadiri ti yookairavai. Ivo ti vitoo ti mmminnamminnaa maisaiyauvaa ruga kinai ta inna gioonna kiaapu safu tuanaaya nnaasu varida inna mmoori yoketaivaa yaagueeqama iikiaaraivaara ivo tiyara putiravai.

¹⁵ Ii kua iyauvaa gioonna kiaapuuya kiaa mmiee varianee. Anutuugo kieeta vaidivai i yapaivaara gioonna kiaapu vooya yamaa kua yamaa kua tiee vooya yaagueeqama kiee kiaa mmianee. Fai a itaino too gioonna kiaapu voovoono sa i kuaivaa rikioonnaata aiyara nniki rakammuaivee.

3

*Gioonna kiaapuuya yoketaama varia-
teeraivaara*

Pauruuso Titiinna kiaa mmiravai

¹ Gioonna kiaapu a haitatuukiannaiya ataa kua kiaa mmianee. Ngii kieeta ngiiyara diraiya mmemmaana vikiai ngii tikiai rikiaatee. Mmuakiaa mmoori yoketaiyauvaa iikiaaraivaara teerama kikiiai ngii tikiai rikiada makee tinai iiki-atee.

² Sa gioonna kiaapu voovaara maisa kua tida sa buaaru tiraida tirooma varida mmuakiaa gioonna kiaapuuyara yoketaama yaata utida iyaata yamaa kua kiatee.

³ Tauraa tete variaannaivaura yaata utuee itaama iya kiaa mmianee. Tauraa ta kumimakaida varida kuaivaa rikiadaata yaatarada koonnama variravai. Mmamma iira aataruuvo ti puaisa utuduu ta tete yoketaama uu aataruuyauvaara nnaasu yaata utiravai. Ta mmuakiaa suai ti seenaiyara nniki tomedaida mmoori maisaivaa iya iida iya ti yaataroovaara ti nnannatooduu variaannaduu iya hama tiiyara mmuduuya ruduu ta hama iyara mmuduuya riravai.

⁴ Anutuugo ti vitoo yoketaivau yapoovoono ti-iyara yoketaainno tiiyara mmuduuya ruoo ti tuqinnoo suaivaki

⁵ ivo ti vitoo yoketaivau yapeeravai. Hama ta teteenoo mmoori yoketaiyauvaa iikiaannaivaara ivo ti vitoo yoketaivau ti yapeeravai. Ariinoo kati tiiyara boo tuuvaara ivo ti vitoo yoketaivau ti yapeeravai. Ta karaasaya variateeraivaara ivo ti aakiaiyauvakidiri ti mminnamminnaa mai-saiyauvaa fini kiooduu Mmannasa Yoketaivoono ti tuduu ta karaasa variraivaa vareeravai. Ivo itaama uuvaara ti vitoo yoketaivau ti yapeeravai.

⁶ Yisuu Kirisiiva ti vitoo yoketaivau yapoovoono putuuvaara Anutuugo Mmannasa Yoketaivaa ti mmuduu kaayauma ti suvuairavai.

⁷ Anutuugo kati tiiyara yoketaama yaata utuoo tiiyara tinara: Safuuma variaayavee, tinaraivaara ivo Mmannasa Yoketaivaa ti mmiravai. Ta tupatupaa variraivaara faannaida

variaannaivaa varaateeraivaara ivo Mmannasa Yoketaivaa ti mmiravai.

⁸ Ii kua iyauvo kua kutaayauvai vainoo.

Ii kua iyauvaa a gioonna kiaapuuya yaagueeqama kiaa mmianeeraivaara ni yoketaivoo. Gioonna kiaapu Anutuuqaara kutaavaivee tiraiya mmoori yoketaiyauvaara yaata utida iikiateeraivaara yaagueeqama iya kiaa mmianee. Ii kua iyauvo yoketaivai fai gioonna kiaapuuya rikiada iida yoketaa tuanaaya variaaravai.

⁹ Vooyaano sabi kumimakaida Anutuuqaa kuaivaara ngiari kiaa mmi ngiari kiaa mmiida varida ngiari taato nnaakukiaiya nnutuuyauvaara yaata utida buaaru tida Anutuuqaa mmaanna tuu kuaivaara kua tida buaaru kiaavai. Sa ii kua iyauvaa iya tikiai eeta kianee. Ii kua iyauvo maisainai fai gioonna kiaapuuya rikiada maisama varida hama mmoori yoketaivaa iikiaaraivaara sa eeta kianee.

¹⁰ Gioonna kiaapuuya vaidi voovono iya tikiai voovau voovau mmarammaraama variaa ivaara ii vaidi iva taaranee yaagueeqama tiee rikino hama i kuaivaa rikinai pikiaanee. Sa kava inna tasipama kua kianee.

¹¹ Vaa a taannavai. Itai vaidi ivo koonnama yaata utuoo mminnamminnaa maisaivaa varaikiai ta teeda kiaunnaano: Inna kuaivo unnakuavaivee, kiaunnavai.

Pauruuso nnaagiai kuaivaa Titiinna kiaa mmi-ravai

¹² Fai na Atemaanna aisi titaanarannee? Vara na Tukikiinna aisi titaanarannee? Hama na riki-aunoo. Fai na voovai titano iisi vinai rikiee a

niisi akiairaama yoosinna Nikoporoo ngianee. Fai vati rira suaivaki na Nikoporoo ivaki varinai niisi ngianee.

¹³Kua mmoori aataru radudeera vaidiivaa nnutuuvo Sinaava ari vuaivaa nnutuuvo Aporoova aataruuvau kuaaraivaara eenoo ivaitana tuqin-nama haitatuunna mmuakiaa mminnaa hama ivaitanaasi vaiyauvaa ivaitana mmianee.

¹⁴Ti gioonna kiaapuuya mmoori yoketaiyauvaa iikiaaraivaara itaama iya vitaakianee. Iya hama kutaa mminnaataiya tasipama mmoori yoke-taiyauvaa iida tuqinnaateeraivaara iya vitaakia-nee. Fai iya itaama iida hama kati kuminaya varikio iya iikiaiayauvaa kaanaiyauvo vainaravai.

¹⁵Mmuakiaa gioonna kiaapuuya ni tasipama variaya ngiiyara yaata utida boo kiaavai. Mmuakiaa ti seena Yisuunnara kutaavaivee tida tiyara mmuduuya ruaiya ta iyara yaata utida boo kiaunnaivaa iya kiaa mmianee.

Anutuuqo kati gioonna kiaapuuyara yoketaama yaata utiraivo mmannammanna mmuakiaaya ngii tasipama vakiaivee.

Karaasa Yeena Rau Kioo Kuaivovee
The New Testament in the Waffa Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Waffa long Niugini

copyright © 1975 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Waffa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

4da5455c-4c87-58ee-a650-bb37acea5bca